

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del har den 18. marts 2020 truffet følgende

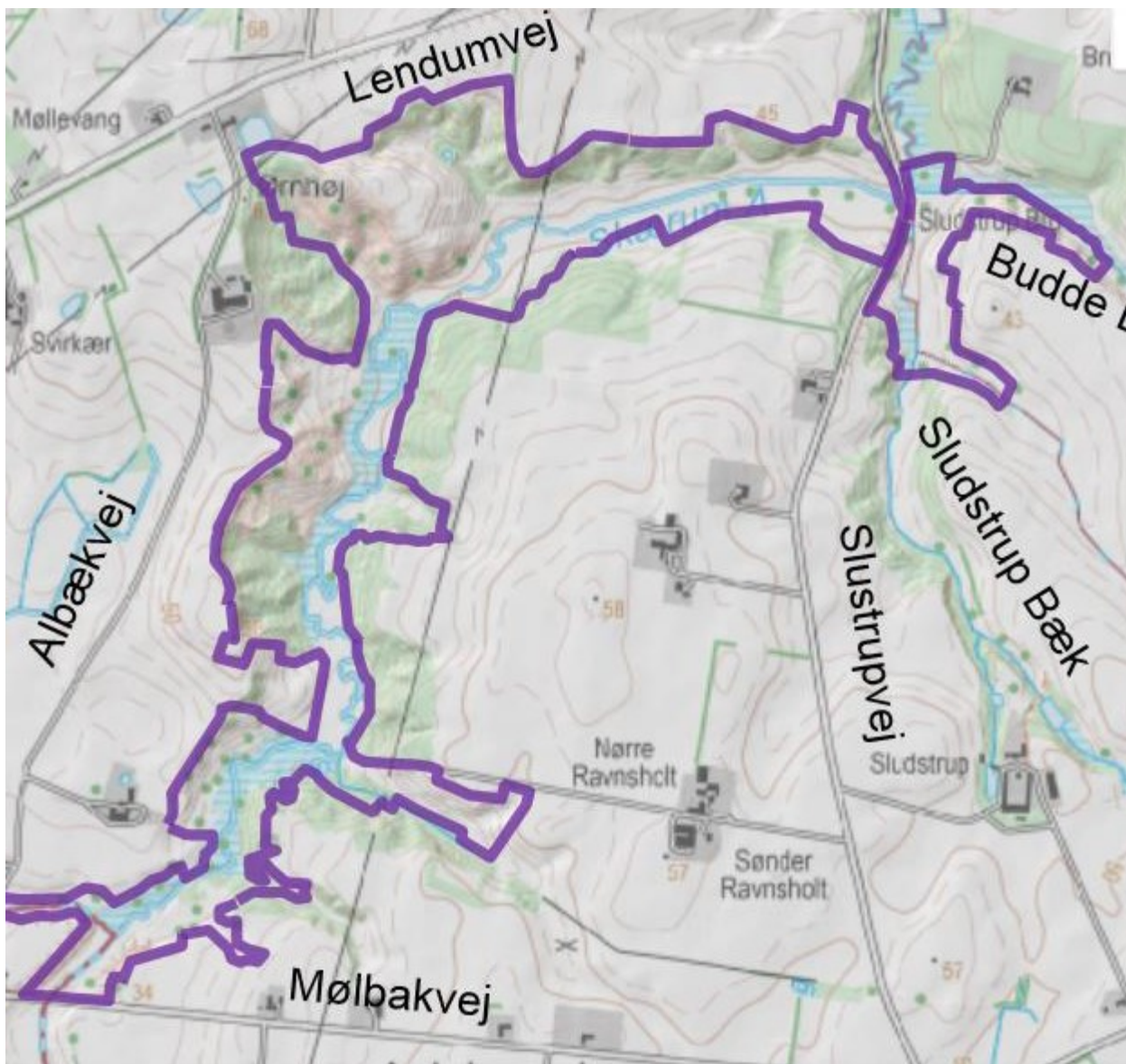
afgørelse i FN-NJN-23-2017

om fredning af arealer ved Skærum Ådal i Frederikshavn og Hjørring kommuner.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del, modtog den 20. april 2017 fra Danmarks Naturfredningsforening et forslag til fredning af arealer ved Skærum Ådal i Frederikshavn og Hjørring kommuner.

Forslaget vedrører ca. 63 ha, der ejes af 17 private lodsejere, bortset fra ca. 0,22 ha, som ejes af Frederikshavn Kommune og ca. 0,02 ha, som ejes af Hjørring Kommune. Fredningsområdet afgrænses som vist på nedenstående kortbilag:

Fredningsforslaget omfatter den viste del af Skærum Ådal inden for de fire angivne veje samt et mindre areal øst for Slustrupvej ved Budde Bæk og Sludstrup Bæk.

Forslaget omfatter primært de naturtyper i selve ådalen, som er beskyttet gennem den generelle biotopbeskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3, eng, mose, sø, og vandløb i dalbunden og hede

og overdrev på dalsiderne. Kun nogle få, ikke § 3-beskyttede arealer på tilsammen ca. 7 ha foreslås med i fredningen.

Danmarks Naturfredningsforening har beskrevet fredningsområdet på følgende måde:

”...

Fredningsområdet ligger i den højtliggende, centrale del af Vendsyssel, som er et istidslandskab udformet af gletsjere fra nord og øst under sidste istid. Under den sene del af istiden har Vendsyssel været isfrit og har ligget som en ø i det nordlige Kattegat, som dengang var et koldt ishav. Vendsyssel begyndte at hæve sig efter at være blevet befriet for isens enorme vægt.

I takt med landhævningen, som i denne del af Danmark er på lidt over 50 meter, har Skærum Å eroderet sig dybt ned i jordlagene, som overvejende består af smeltevandssand og -ler. I fredningsområdet ligger dalbunden således nu omkring 25 meter over havet omgivet af op til 40 meter høje dalsider. Landhævning og erosion er stort set ophørt, og der er i stedet dannet aflejringer af tørv i dalbundens moser og enge.

Skærum Å tager sin begyndelse syd for Lendum i Ulvmose, som på ældre kort kaldes Uglmose. Den udgør sammen med Åsted Å de to hovedløb i Elling Å systemet, der løber ud i Kattegat lidt nord for Frederikshavn. Straks efter passagen under Mølbakvej løber Skærum Å sammen med Albæk i den sydlige ende af fredningsområdet. Herfra får åen sit karakteristiske udseende som naturligt mæandrerende vandløb, der over lange strækninger er forblevet fri for vandløbsregulering som udretning og uddybning.

Det er den kraftige landhævning i området, som har gjort det muligt for Skærum Å at erodere sig så dybt ned i terrænet. Der er herved opstået en V-formet dal med forholdsvis smal bund, hvor åens slyngninger rører skiftevis den ene og den anden dalside. Samtidig har en række væld og bække eroderet i dalens sider, så de mange steder står frem som ”falske bakker” afgrænset af sidedale og kløfter.

Denne udformning af landskabet gør, at terrænoverfladen kan vende mod alle verdenshjørner og have alle mulige hældninger. Da der desuden er stor variation i jordbund og fugtighed, findes der leveduligheder for en rigdom af plantearter med hver sine krav til voksested. Dermed opstår de mange forskellige vegetationstyper, som rummer et enestående planteliv med adskillige rødlistede, fredede og øvrige sjældne arter indenfor et forholdsvis lille område.

...

Hvid Sækspore

Blandt områdets sjældne plantearter er særligt orkidéen Hvid Sækspore.

Hvid Sækspore er oprindeligt hjemmehørende og en af Danmarks sjældneste og mest truede plantearter. I midten af 1900-tallet havde den omkring 60 voksesteder, de fleste i Sydvestjylland og på Bornholm, mens den i dag kun findes på 3-4 steder i Jylland og i meget små bestande. På den baggrund er Hvid Sækspore blevet rødlistet i højeste kategori som kritisk truet. Den er desuden fredet som alle vilde, danske orkidéer

Hvid Sækspore blev opdaget i Skærum Ådal i 1988, hvor der i et enkelt område fandtes 12 blomstrende eksemplarer. Hele området blev finkæmmet det følgende år, og man fandt, at den vestlige dalside indenfor fredningsområdet rummede landets største bestand af arten. Der blev oprettet tre dellokaliteter, hvor Hvid Sækspore blev omhyggeligt optalt i de følgende år, sidenhen som en del af det daværende nationale overvågningsprogram for orkidéer. For at opretholde de lysåbne områder med lav vegetation, som er livsnødvendige for den kun 10 – 30 cm høje orkidé,

blev der i samarbejde mellem ejeren af ejendommen Ørnhøj og Nordjyllands Amt over flere år gennemført rydningsarbejder, som havde til formål at fastholde og udvide de lysninger, hvor den voksede.

Plejetiltagene, der fandt sted i slutningen af 1980-erne og i begyndelsen 1990-erne, blev imidlertid virkningsløse, fordi den aftalte efterfølgende kreaturafgræsning aldrig blev gennemført. Allerede ét eller få år efter, at rydningsarbejderne var gennemført, havde en tæt opvækst domineret af højt voksende urter og buske som Gederams, Hindbær, Gyvel og Brombær erobret de nyligt ryddede lysninger. Den sidste Hvid Sækspore blev iagttaget i 2002.

Selvom opgravning af sækspore er konstateret, er det uden al tvivl tilgroning som følge af manglende eller for svag afgræsning, som har ødelagt bestanden. Der blev desværre heller ikke udført slåning med le eller krattrydder i stedet for den manglende afgræsning, hvilket havde været overkommeligt på de ret små lysninger, hvor Hvid Sækspore voksede.

...

Der findes gode eksempler på, at orkidéer kan dukke op igen på voksesteder, hvorfra de tilsyneladende har været forsvundet i flere år. Det skyldes, at orkidéer kan overleve ved deres underjordiske dele, som har symbiose med jordbundssvampe, såkaldt mykorrhiza (svamperod). På steder hvor høj og tæt, skyggende vegetation har forhindret fremspiring af orkidéernes overjordiske dele kan omhyggelig afslåning og fjernelse af vegetation derfor få dem frem igen. Tilsvarende findes der orkidéarter som, selv om forholdene på voksestedet er gunstige, kun kan blomstre med adskillige års mellemrum og som kan leve underjordisk resten af tiden.

Der eksisterer derfor stadig en mulighed for at få Hvid Sækspore vækket til live igen i Skærum Ådal. Da dens oprindelige voksesteder stadig kan lokaliseres, og da den er stærkt truet på nationalt plan, bør et forsøg herpå gennemføres.

Optællingsår	Skærum (Ørnhøj)1	Skærum (Ørnhøj) 2	Skærum (Ørnhøj) 3	Total
1988			12	(12)
1989	18	4	3	25
1990	31	8	5	44
1991	50	8	11	69
1992	16	5	4	25
1993	0	0	0	0
1994	5	3	0	5
1995	0	0	0	0

Figuren ovenfor viser de årlige optællinger af Hvid Sækspore, der fandt sted frem til 1995. Det er oplyst, at der siden kun er iagttaget et enkelt eksemplar i 2002.

Landbrugsdrift og naturpleje

Den smalle og våde dalbund med opstrømmende grundvand og de stejle dalsider er uegnede til egentlig dyrkning, og området har i stedet været anvendt til husdyrgræsning og hølslæt. Disse gamle driftsformer har igennem et meget langt historisk forløb udviklet og bevaret ådalens lysåbne naturtyper. Det har ikke kunnet betale sig at udrette åens naturlige slyngninger, som derfor er meget smukt bevaret undtagen på det stykke, hvor åen drejer mod øst frem til Sludstrup Bro. Her er dalen

noget bredere, åen er blevet rettet ud og en del af dalbunden har været opdyrket. Høslæt og græsning er ophørt i størstedelen af fredningsområdet, hvilket har ført til omfattende tilgroning. Der er for tiden kreaturgræsning på dalsiden i det nordvestlige hjørne af ådalen og på dele af arealet øst for Slustrupvej, mens de øvrige dele af området er uden pleje hverken i form af rydning, græsning eller høslæt.

Det er berettiget at betegne Skærum Ådal som enestående. Det gælder ikke alene i nordjysk sammenhæng, da det også på landsplan er vanskeligt at pege på ret mange ådale, som rummer en så stor artsrigdom og naturskønhed i en så uforstyrret tilstand. Bevarelsen af såvel landskabsværdierne som dets rige planteliv er afhængig af, at der gennemføres en forbedret pleje.

...

Fortidsminder og kulturspor

Der er ikke registreret fortidsminder eller andre kulturspor indenfor fredningsområdet.

Offentlighedens adgang og friluftsliv

Langt størstedelen af fredningsområdet består af udyrkede og uhegnede arealer, hvortil der er offentlig adgang, jf. naturbeskyttelseslovens bestemmelser herom i naturbeskyttelseslovens Kapitel 4. Ved køb af fiskekort (dagkort) til Skærum Å får man adgang til at færdes langs åen, men der er i øvrigt ingen offentligt tilgængelige veje eller stier.

Jagt

Den vigtigste benyttelse af Skærum Ådal i dag er uden tvivl den jagtmæssige. Fredningen er ikke til hinder for, at jagt kan foregå som hidtil, det vil sige med de begrænsninger, som i forvejen følger af, at størstedelen af området er § 3-beskyttede naturtyper, hvor fodring og udsætning af vildt ikke må finde sted.

Naturplejeaftaler

Der er ingen plejeaftaler i området. Med en fredning får naturplejemyndigheden (Frederikshavn Kommune) ret til at foretage naturpleje på private arealer uden udgift for ejerne. Det kan f.eks. være relevant, hvor § 3-beskyttede arealer er groet til i krat, som ejerne ikke selv ønsker at rydde og hegne m.v..

Råstofindvinding og vandindvindingsinteresser

Fredningsområdet ligger indenfor område med drikkevandsinteresser; der er en enkelt kommunal vandværksboring nær Sludstrup Bro. Der er ingen reservationer til råstofgravning

Natura 2000 -interesser.

Området er ikke omfattet af Natura 2000 udpegning.

Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Bortset fra fredning af Skærum Kirkes omgivelser er der ingen fredninger i eller i nærheden af området.

Zonestatus

Hele området ligger i landzone.

Kommune-, lokalplan- og øvrige planforhold

Der er ingen særlige retningslinjer, lokalplaner eller planforslag inden for det foreslåede fredningsområde. Ådalen er udpeget som økologisk forbindelse og værdifuldt kulturmiljø.

...”

Sagens behandling i fredningsnævnet

Bekendtgørelse om sagens rejsning har været indrykket i Statstidende for den 18. maj 2017 og bekendtgjort på Miljøstyrelsens hjemmeside den 17. maj 2017. Fredningsnævnet har i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, sendt fredningsforslaget til ejerne af de ejendomme, der er omfattet af fredningsforslaget, til statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser bliver berørt af forslaget, samt til organisationer m.v., som må antages at have interesse i forslaget.

Fredningsnævnet har den 5. juli 2017 holdt et offentligt møde om sagen efter forudgående indkaldelse til mødet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 5 og 6 blev sendt til de samme ejere, myndigheder og organisationer, som fredningsforslaget blev sendt til. Der blev på mødet fastsat en frist til den 5. september 2017 til at fremkomme med bemærkninger og indsigelser til fredningsforslaget. Et referat fra mødet blev sendt til de, der var indkaldt til eller deltog i mødet.

Der er derudover foretaget besigtigelse den 4. april 2018 af fredningsområdet med udgangspunkt i områderne ved Slustrup bro, hvor Gravensmindevej møder Lendumvej samt ved Nørre og Sønder Ravnholt og Lille Albæk. Fremmødte lodsejere havde mulighed for at udtale sig.

Under det offentlige møde og senere er der fremsat bemærkninger til fredningsforslaget, der er samlet til følgende:

Miljøstyrelsen har oplyst, at styrelsen anerkender, at der er naturværdier i ådalen, og den vil derfor ikke modsætte sig fredningen og adgangen til at foretage naturpleje. Der bør i fredningsforslaget henvises til plejebekendtgørelsen og forslagets ”skal-bestemmelser” skal ændres til ”kan-bestemmelser”. Spørgsmål om plejeforanstaltninger er behandlet i plejebekendtgørelsen. Ved uenighed mellem plejemyndighed og lodsejer kan fredningsnævnet inddrages og nævnets afgørelse påklages. Herudover har Miljøstyrelsen henvist til, at der bør tages hensyn til regelsæt for tilskud til

arealerne. Endelig blev det tilkendegivet, at bestemmelsen om forbud mod udsætning og fodring af vildt bør begrænses til at omfatte de steder, hvor det vil skade naturværdierne.

Frederikshavn Kommune har tilkendegivet, at kommunen er neutral over for, men svagt imod fredningsforslaget – ikke på grund af intentionerne bag forslaget, men på baggrund af den betydning en gennemførelse af forslaget vil få for kommunens økonomi. Hvis der kommer gode muligheder for tilskud til pleje, kan kommunens holdning ændre sig. Kommunen ser gerne bonusbestemmelser i forhold til naturbeskyttelseslovens § 3 for derved at forhindre en dobbeltbehandling af forslag i dels kommunalt, dels fredningsmæssigt regi. Kommunen er særligt opmærksom på formuleringen om tilladte hegn i fredningen, herunder om formuleringen er for snæver i forhold til skovbruget og kommunen ser gerne bestemmelsen om hegning konkretiseret. Derudover blev det oplyst, at der i 2010 er foretaget § 3- registrering i området. Lodsejerne blev opfordret til at rette henvendelse til kommune, såfremt der er tvivlsspørgsmål. Der er ikke indgået frivillige plejeaftaler med lodsejere. Der er juridisk set ikke noget i vejen for at indgå i frivillige aftaler. Der foreligger plejeplaner og kommunen forsøger at få det afsatte budgetbeløb til at række.

Dansk Botanisk Forening har tilkendegivet, at kun en fredning kan sikre fortsat tilstedeværelse af de vigtige planter i området.

Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Frederikshavn-Læsø, har med hensyn til pleje af eksisterende fredede arealer bemærket, at mange områder er Natura 2000-områder, hvor der er tilskud fra EU til LIFE-projekter. Der er sket ganske meget på andre områder på denne baggrund. Fredninger har kun retsvirkning til fredningsgrænsen. Danmarks Naturfredningsforening ser i dag alle landbrugstilladelser, og man har ikke set, at en fredning er lagt til grund for en kommunal afgørelse vedrørende de tilstødende arealer. Lokalforeningen har anerkendt, at der vil kunne være et problem ved fremtidigt salg af ejendommene, og at dette bør behandles nærmere.

På forespørgsel har Danmarks Naturfredningsforening som sagsrejer oplyst, at der er adgang for lodsejerne til at gennemføre egen afgræsning som pleje. Et problem vil kunne være at etablere en hegning midt inde i en større hegning. Det blev endvidere oplyst, at der ikke ved fredningsforslaget er lagt hindringer i vejen for at vedligeholde drænledninger.

Jørgen Jensen (lodsejer nr. 7) har oplyst, at der er mere landbrugsdrift i området for fredningsforslaget end vist på fredningskortet. På matr.nr. 21a, Skærum by, Skærum, nord for Lille Albæk, er der agerjord i større omfang end det areal, der fremgår af fredningsforslaget. Han er imod en fredning, men for en frivillig aftale om pleje ved afgræsning. Allerede nu er der ved fremsættelse af fredningsforslaget pålagt arealerne restriktioner. Det bør i fredningsbestemmelser være reguleret, hvad der skal ske ved ejerskifte.

Keld Hansen (lodsejer nr. 5) har oplyst, at han har § 3-områder på sin ejendom, hvor der er etableret 2 søer, som han gerne vil have hegn ind. Han er indstillet på en frivillig aftale vedrørende pleje, men er imod fredning. Fredningsforslaget er rejst på et tyndt grundlag, hvis sagsrejseren håber på, at der fortsat er frø i jorden. Det er en årrække siden frøene har vist sig. Han har endvidere anført, at en fredning vil medføre fremtidige indskrænkninger på arealer, der grænser op til det fredede

område og at kommunen ikke tilføres midler til pleje af arealerne. Da der endvidere ikke etableres stier i området, er han tvivlende over for, hvem der får glæde af fredningen. Han har foreslået, at lodsejeren får hjælp til etablering af hegn, rydning af krat og buske, så områderne kan afgræsses af kreaturer og heste igen. Han er indstillet på en frivillig aftale vedrørende pleje.

LandboNord ved Allan Olsen har bl.a. bemærket, at fredningssager kan have utilsigtede konsekvenser for arealer i omdrift og som grænser op til fredede arealer, idet de pålægges kommunale restriktioner. Det nu fremsatte forslag har som hovedformål at give adgang til naturpleje, og ikke til offentlighedens adgang. Han stillede sig tvivlende over for, om fredning er nødvendig frem for frivillige aftaler med lodsejerne, som ved fredning ofte fornemmer, at de ikke længere råder over deres arealer. I sager om husdyr kan det være en bekymring hos kommunen, at ammoniak spredes til de fredede arealer, også i relation til områder, der ikke er Natura 2000-områder.

Helmer Arvidson (lodsejer nr. 13) har tilkendegivet, at han mener, at der bør være en plejepligt og ikke en plejeret for kommunen. Derudover har han protesteret imod fredningsforslaget, som ingen lodsejere er positivt indstillet over for. Fredningen af selv mindre arealer griber indgående ind i de enkelte ejendomme, både med hensyn til eventuel landbrugsdrift og fremtidig salg af ejendommene.

Kaj Zakarias Petersen (lodsejer 14) har i et brev af 30. juni 2017 bl.a. tilkendegivet, at han er imod en fredning med de restriktioner, en sådan fredning måtte medføre. Der indgår i forslaget landbrugsjord, som de i mange år har gødet og fået afgræsset. Dette område skal bevares som landbrugsjord med mulighed for fortsat dyrkning. De fodrer og udsætter vildt, og agter at fortsætte med det. Åbeskyttelseslinjen, som tidligere er bestemt af amtet, giver allerede offentligheden adgang til at færdes langs åen og til fiskeri. De ønsker ikke at give offentligheden uhindret tilladelse til at færdes på deres jorder. De modsætter sig kraftigt en fredning med de restriktioner, en sådan fredning vil medføre, og de mener i øvrigt, at en fredning er helt unødvendig.

Per Larsen har udtalt, at han var tidligere ejer af Ørnhøj, men bor i dag til leje. Han deltog i sin tid i optælling af orkideer. På de steder, hvor der var markeret med tilstedeværelsen af orkideer, skete der ulovlig opgravning, foretaget af personer, der specifikt gik efter disse planter. Derudover har han bemærket, at der oprindeligt var 40 dyreenheder på arealerne, men at der nu kun må være 12 dyreenheder til afgræsning.

Under besigtigelsen drøftedes bl.a. tilskudsordninger, samt fodring af dyr/rådyr. Der henvises i øvrigt til referatet for den besigtigelse, der blev foretaget den 4. april 2018.

---000---

Frederikshavn Kommune har den 2. september 2017 fremsendt en oversigt over de nuværende restriktioner, der gælder for Skærum Ådal og sammenholdt denne oversigt med de restriktioner, der fremtidigt vil blive pålagt arealerne, hvis fredningen gennemføres.

Miljøstyrelsen har den 10. oktober 2017 fremsendt forslag til justering af fredningsbestemmelsernes ordlyd og indhold, som sagsrejseren senere har tilsluttet sig.

---000---

Frederikshavn Kommune har den 20. september 2018 oplyst, at der kun er fremkommet ønske om ny § 3-registrering fra lodsejer nr. 7, Jørgen Jensen.

Ved brev af 28. juni 2019 har Frederikshavn Kommune, Center for Teknik og Miljø, meddelt, at der for så vidt angår en registreret mosepylogon på matr.nr. 21a og matr. nr. 11b Skærum By, Skærum (lodsejer nr. 7, Jørgen Jensen) kan ske afregistrering. Registreringen af § 3 beskyttet mose kan herefter ikke fastholdes.

Danmarks Naturfredningsforening har ved mail af 26. august 2019 meddelt, at man som sagsrejer har valgt at udtage det afregistrerede areal af fredningsforslaget. Der er herefter udarbejdet nyt fredningskort og tilrettet areal- og lodsejerliste.

---000---

Fredningsnævnet har den 14. december 2018 besluttet at forlænge fristen i naturbeskyttelseslovens § 37a med 1 år, således at fristen udløber den 20. april 2020.

Fredningsnævnet har den 28. januar 2018 truffet afgørelse om, at der ikke er pligt til udarbejdelse af en miljøvurdering i forbindelse med fredningsforslaget, jf. miljøvurderingslovens § 10, jf. § 8, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1, nr. 1 og nr. 3. Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 18. februar 2020 efter klage fra en lodsejer stadfæstet Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnets bemærkninger

Fredningsnævnet finder, at en fredning i medfør af naturbeskyttelseslovens kapitel 6 af de arealer, der fremgår af det reviderede fredningskort bør gennemføres.

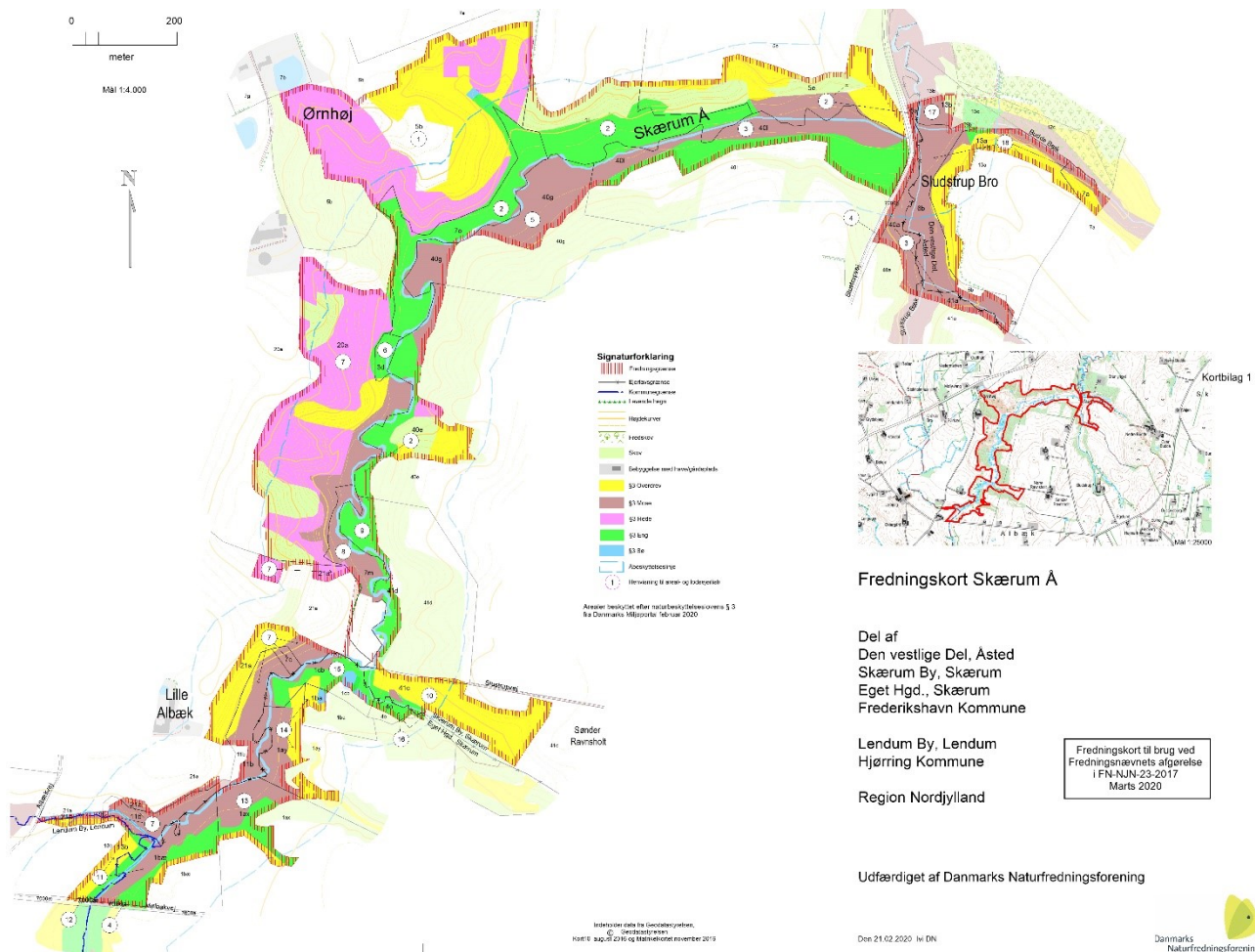
Fredningsområdet indeholder en usædvanlig righoldig og oprindelig natur, som efter ophør af traditionel landbrugsdrift er under tilgroning. Fredningen bør gennemføres for at sikre og forbedre forholdene for det vilde plante- og dyreliv, herunder særlig de lysåbne naturtyper med deres rige flora, for at sikre og forbedre områdets landskabelige værdier, og for at skabe grundlag for naturpleje.

Afgrænsning af fredningsområdet mv.

Den afgrænsning af fredningsområdet, som er indeholdt i det nu reviderede fredningskort, lægges til grund. Kortet, der er dateret marts 2020, indeholder markeringer af § 3-arealer og åbeskyttelseslinje mv.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at fredningsforslaget primært omfatter arealer i ådalen, som grænser op til Skærum Å med de naturtyper, som ønskes fredet.

Det bemærkes, at en fredning alene gælder for de arealer, der fredes.

Særlige spørgsmål

Udsætning og fodring af vildt

Fredningsnævnet ændrer forslaget, således at forbuddet mod udsætning og fodring af vildt udgår.

Plejebekendtgørelse og hegning mv.

Bestemmelserne om naturpleje, plejemyndighed og plejeplaner (§ 9 og § 10) korrigeres i overensstemmelse med forslaget fra Miljøstyrelsen, og som Danmarks Naturfredningsforening som sagsrejer har tilsluttet sig.

Vandløb og dræning mv.

Fredningsbestemmelserne vedrører hverken spørgsmål om vandløb eller dræning, idet disse spørgsmål fortsat alene reguleres af vandløbslovgivning og vandløbsregulativ mv.

Bonusbestemmelser

Frederikshavn Kommune har fremsat ønske om tilføjelse af bonusbestemmelser, men fredningsnævnet finder ikke, at der i sagen foreligger konkrete projekter med en tilstrækkelig detaljeringsgrad, der gør det muligt at vurdere konsekvenserne heraf i forbindelse med behandlingen af fredningsforslaget. Kommunens ønske må derfor afvises.

Fredningen omfatter helt eller delvist følgende matr.nr.:

Skærum by, Skærum:

1l, 3d, 5a, 5b, 5e, 7c, 7m, 7o, 11b, 20a, 21a, 40a, 40e, 40g, 40 l, 41a, 41c, 41d, 7000g,

Lendum by, Lendum:

13b, 7000æ,

Eget Hgd., Skærum:

1ax, 1ay, 1ba, 1bæ, 1cb, 4o, 7000a,

Den vestlige Del, Åsted:

6b, 7a, 13a, 13b,

Der fastsættes følgende fredningsbestemmelser:

§ 1 Fredningens formål

- At sikre og forbedre forholdene for det vilde plante- og dyreliv, herunder særlig de lysåbne naturtyper med deres rige flora,
- At sikre og forbedre områdets landskabelige værdier,
- At skabe grundlag for naturpleje.

§ 2 Fredningsområdet

Fredningsområdet afgrænses som vist på kortbilag 1.

§ 3 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra Fredningsnævnet, for eksempel i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

Arealer i landbrugsmæssig drift

Arealer på ejendommene, del af matr. nr. 5b Skærum By, Skærum, (lb. nr. 1), del af matr. nr. 21a, (lb. nr. 7), 7m Skærum By, Skærum, (lb. nr. 8), del af matr. nr. 41d Skærum By, Skærum (lb. nr. 9),

del af matr. nr. 41c Skærum By, Skærum, (lb. nr. 10), del af 1cb Eget Hgd., Skærum, (lb. nr. 15) og del af matr. nr. 13a Den vestlige Del, Åsted, (lb. nr. 18) er på fredningstidspunktet i landbrugsmæssig drift. Arealerne ønskes udviklet i retning mod eng og overdrev og må derfor ikke tilplantes, omlægges, gødskes, sprøjtes eller lignende.

Beskyttet natur

Der må kun foretages ændringer i tilstanden af naturtyper, som er beskyttet, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, når ændringerne har et naturforbedrende sigte. Der må således ikke gødskes, anvendes pesticider, omlægges eller jordbearbejdes, sås, plantes, drænes eller kalkes.

Skov

På skovarealer, der er vist ved almindelig skovsignatur på fredningskortet, er fredningen ikke til hinder for, at der foretages rydninger af hensyn til forbedring af udsigter og/eller genskabelse af lysåbne naturtyper. Det kan eventuelt ske i medfør af plejeplanen (se § 10).

§ 5 Byggeri m.v.

Der må ikke opføres bygninger i området, herunder skure, boder, jagthytter og lignende. Forbuddet omfatter tillige legeredskaber, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger.

Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne, der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje.

Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for husdyr efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

Deponering må ikke finde sted indenfor fredningsområdet.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, vindmøller, solcelleanlæg, tankanlæg, transformatorstationer, master o.l. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Arealerne må ikke benyttes til oplag, opstilling af udrangerede maskiner og lignende. Der må ikke anbringes campingvogne eller lignende, og teltslagning må ikke finde sted.

Der må alene opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til hegning af husdyr. I skovene kan der opsættes sædvanlige hegn omkring nyplantninger og foryngelser, såfremt disse fjernes igen inden 10 år. Usædvanlig hegning er ikke tilladt, herunder f.eks. hjortehegn og hvide træhegn (hestehegn).

Der kan efter enighed med lodsejerne og med fredningsnævnets godkendelse opsættes mindre informationstavler til formidling af fredningen på foranledning af plejemyndigheden.

§ 7 Terrænændringer m.v.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget forbrug.

§ 8 Offentlighedens adgang

Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og udyrkede og uhegnede arealer er således åbne for offentlighedens færdsel til fods, jf. naturbeskyttelseslovens kapitel 4.

Stier kan etableres af plejemyndigheden efter aftale med lodsejerne og med Fredningsnævnets godkendelse.

§ 9 Naturpleje

Plejen af områdets lysåbne, beskyttede naturtyper søges tilrettelagt, så den fremmer en lav vegetationshøjde ved græsningssæsonens afslutning, medmindre plejen udføres ved helårsgræsning.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

Frederikshavn og Hjørring kommuner er plejemyndighed i fredningsområdet og kan gennemføre pleje af arealer i de respektive kommuner til opfyldelse af fredningens formål.

Plejen gennemføres efter den gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 924 af 24. juni 2016 eller senere ændringer af denne.

Plejemyndighederne udarbejder en plejeplan for det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride imod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1.

Afgørelsen er truffet i forening med det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og de kommunalt udpegede medlemmer Jørgen Stubgaard (Hjørring Kommune) og Per Faurholt (Frederikshavn Kommune).

Niels Bjerre

Klagevejledning:

Fredningsnævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede er ejere og brugere, der skal have denne afgørelse tilsendt,

enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget samt organisationer mv., som antages at have en væsentlig interesse i fredningsforslaget.

Erstatningsafgørelsen kan dog kun påklages af ejere og brugere samt statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af afgørelsen. Godtgørelse for udgifter til sagkyndig bistand kan ifølge naturbeskyttelseslovens § 47 ikke påklages.

Klage indgives skriftligt til Miljø- og Fødevareklagenævnet på e-boks, hvor du kan vælge Nævnenes Hus som modtager, eller ved almindelig brevpost til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, att. Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.